

OBSAH.

Úvod.

1. Speciální methodika co jest	1
2. Co je řeč vůbec, co řeč hlásková neboli jazyk, a které jsou její podmínky	1
3. Nářečí, jazyk spisovný, mluva obecná	3
4. Kterak se vyvíjí u dítěte řeč hlásková. Řeč mateřská	4
Jak ve výmluvnosti cvičeny mají být dítky	6

I. O vyučování jazyku mateřskému vůbec.

A) O důležitosti a potřebě učití jazyku mateřskému ve škole obecné	9
B) O účelu vyučování jazyku mateřskému	11
C) Odvětví a stupně vyučování jazyku mateřskému	12
D) Co nařizují učebné osnovy v příčině jazyka vyučovacího	13
1. Rozvrh učiva jazykového v obecných školách osmitřídních	14
2. " " " " sedmitřídních	17
3. " " " " šestitřídních	17
3. b) " " " " na Moravě	19
4. " " " " pětitřídních	21
4. b) " " " " na Moravě	22
5. " " " " čtyřtřídních	23
5. b) " " " " na Moravě	23
6. " " " " trojtřídních	25
6. b) " " " " na Moravě	27
7. " " " " dvojtřídních	29
7. b) " " " " na Moravě	30
8. " " " " jednotř. nedilných	31
8. b) " " " " 1tr. nerozděl. na Mor.	32
9. " " " " jednotříd. dilních	33
9. b) " " " " 1tr. rozděl. na Mor.	34
E) Stežejná zásada vyučování jazykového a hlavní pravidla z ní plynoucí	35

II. O jednotlivých odvětvích učení jazykového.

A) Vzdělávání jazyka žáků rozmluvami.

Věcné učení názorné a rozmluvné	38
O methodě věcného učení ve třídě elementární	41
a) O posloupnosti věcných hovorů v elementární třídě	42
Osnova věcných hovorů dle Gräfea	46
b) O názornosti učení věcného	48
c) O postupu jednotlivých hovorů věcných	49
d) O jazykové formě učení věcného	53
e) Jaká má být mluva učitele při věcných hovorech	54
Hovor o školní světnici	56
Výklad o celku a části	57
O vlastnostech věcí	58
Rozmluva o lavici	59
Výklad o částech úst	60
Hovor o kočce na počátku prvního roku školního	63
O koni	64
Rozmluva o vodě	69
Hovor o kohoutu, slepicí, kuřeti, ptáku	71
Rozmluva o domě po stránce věcné	78
O kupci	80
Rozmluvný výklad o jaře	83

B) Čtení a výklad četby.

a) O čtení vůbec	87
1. O podstatě a vzdělávací hodnotě čtení	87
2. O znacích (a stupních) hlasitého čtení	90
O přízvuku	91
b) O metodách učení čtení počátečnému	98
c) O přípravě na vyučování čtení a psaní	110
Rozmluva s dítkami o mluvení, posuňkování, psaní a čtení	112
Výklad o čáre	113
Výklad o rozeznávání slov	114
O rozboru slov ve slabiky	114
O vývoji a isolování hlásek	115
a) O samohláskách. Vývoj hlásky <i>a</i>	115
" " " i	116
β) O souhláskách	117
Vývoj hlásky <i>m</i>	118
Kterak předvádíme žákům písmena	121
d) O čítance vůbec a jejím úkole	123
α) O prvním díle čítanky a zejména první části jeho	125
1. Čtení pouhých hlásek	125
2. " " slabik	127
3. " " slov o slabikách nejsnadnějších	127
4. " " slov nesnadnějších	128

O věcném výkladě slov „Čtení počátečného“	129
Čeho jest učiteli při počátečném čtení dbáti	130
O memorování	137
Opisování jakožto cvik ve čtení a psaní	137
Kterak si učitel vede při čtení písmene s	138
Návrh podrobné učebné osnovy vyučování jazyku mateřskému v první třídě pražských škol obecných	144
<i>β) Čtení na vyšších stupních obecné školy . . . . .</i>	147
O výboru a posloupnosti četby	149
e) O výkladě a probíráni článků čítacích	150
1. Příprava na čtení	151
2. Činnost učitelova při čtení článku, konaném od žáků	157
3. Rozbor četby	158
O výkladě jednotlivých slov a rčení. Kdy jej s prospěchem konati. Kterými prostředky se význam slov objasňuje	160
4. Jazykový cvik, zejména memorování	163
5. Některé pokyny, kterak probírat články určitého druhu	164
O povídkařích mrvoučných	164
O pohádkách (báchorkách a pověstech)	166
O bájkách a parabolách	167
O příslovích a pořekadlech	168
O hádankách	170
O básních	171
<i>Ukázky výkladů článků čítankových.</i>	
Poslouchej !	177
Buď upřímný!	179
Ptáček v zimě	181
Čtení a rozbor básničky „Píseň jarní“	182
Příprava na čtení článku „S Pánem Bohem“	183
Buď útrpný!	183
Krocan	191
Kterak ptáci prozpívají	194
Pilný mraveneček	195
Anděl strážce	197
Bohatství	199
Slunce a vítr	190
Nástin vyprávěcí přípravy na čtení básně „Radosti všech“	202
Pes a vlk	204
Plný soudek nezvuci	208
Rozbor obsahu básně Jablonského „Pravda vítězí“	209
" " " " " Jarní povídka" od Jarosl. Vrchlického	211
" " " " " básně Frant. Rubeše „Obraz večerní“	213
<i>C) Vyučování mluvnické.</i>	
1. O didaktickém úkole a potřebné míře učení mluvnického	216
2. O metodě učení mluvnického	220

C) Vyučování mluvnické.

1. O didaktickém úkole a potřebné míře učení mluvnického	216
2. O metodě učení mluvnického	220

3. O mluvnických učebnicích pro školy obecné, a kterak jich užívat	225
4. Učba a cvičba pravopisná	229
Methodické pokyny v příčině některých chyb, u vyučování mluvnickém často se vyskytujících	231
Různé myšlenky a návrhy v příčině učení mluvnického	232
První výklad o jméne podstatném, založený na učení věcném	234
O sklonbě ženských substantiv, zakončených souhláskou	235
Pravopisné cvičení ke pravidlu, že v přídavných jménech, odvozených příponami -ný nebo -ní, vyskytuje se druhdy zdvojené n (nn)	239
Kterak učiti počátkům slovozpytu	239

D) Vyučování slohu.

Obecná úvaha o vyučování slohovém	242
Methodický postup cvičby slohové	244
I. Slohový cvik vázaný k určitému obsahu i k určitému tvaru	245
II. Slohové úkoly, jejichž obsah je dán, formu jest proměnit	247
III. Forma je dána, obsah změniti nebo najít	249
IV. Slohový cvik volný. (Úkoly produktivní)	249
O písemnostech jednacích	257
O vnější úpravě slohových prací	258
O korrektuře prací slohových	260
Slovo o vyučování znalosti literatury ve škole obecné	263

